

vladimír babula

puls nekonečna

Dějiny žánru bývají obvykle hodnoceny podle knižně vydané produkce. Ke kompletnějšímu obrazu science fiction 50. a 60. let však nemůžeme pominout také literární a populárně-vědecké časopisy. Z nich pak na prvním místě čtrnáctideník *Věda a technika mládeži*. Začal vycházet v roce 1947 pod názvem *Mladý technik* s úkolem vzdělávat technickou mládež, budoucí inženýry. Jeho první šéfredaktor I. M. Jedlička neponechal nic náhodě a přízeň čtenářů si pojistil románem J. M. Trosky *Vládcové vesmíru* vydávaným na pokračování, z něhož jsme otiskli úryvek v prvním dílu *Kroniky české science fiction*. Vzhledem k dramatické změně kulturní politiky po roce 1948 se *Vládcové vesmíru* stali posledním počinem české vědecké fantastiky na několik nadcházejících let.

A byla to opět *Věda a technika mládeži*, nyní řízená Vladimírem Babulou, kdo zvedl padlou vlajku žánru. V roce 1954 nabídla čtenářům původní český sci-fi román *Signály z vesmíru*. Jeho autorem nebyl nikdo jiný než právě Babula. Budoucnost seriálu nebyla jistá, a tak měly první díly pro jistotu podtitul *Fragmenty vědecko-fantastického románu*. Nápad začít psát sci-fi román vnukl Babulovi jeho starší redakční kolega Rudolf Faulkner, který sám byl veteránem žánru s několika tituly napsanými společně s Čeňkem Charousem pod jménem R. V. Fauchar.

Vladimír Babula se narodil v roce 1919 v Uherském Brodě v chudé rodině jako šesté dítě. Rodiče se již od roku 1921 angažovali v nově založené komunistické straně. Lákalo ho výtvarné umění, chodil do učení k několika akademickým malířům, živil se v Praze jako výtvarník výloh a poté byl přijat na Uměleckoprůmyslovou školu ve Zlíně. Za činnost v ilegální KSČ za války a za rozmnožování Rudého práva byl ze školy v roce 1941 vyloučen a vězněn gestapem. O rok později byl propuštěn na svobodu a pracoval jako časopisec-ký ilustrátor v Přerově. V roce 1944 jej znovu začalo hledat gestapo,

proto ilegálně přešel přes Rakousko do Švýcarska. V exilu napsal svou první knihu, pohádkový příběh o životě rostlin, ale rukopis se posléze ztratil. Po skončení války se vrací do vlasti a ilustruje i píše dětská lepoporela, např. cyklus Paletovy skládačky. V jedné z nich nazvané *Kolem světa nechává* dokonce malého skřítko letět raketou do polárních končin. V Děčíně se později na pokyn ÚV KSČ stává členem místní redakce Mladé fronty, nejprve jako ilustrátor, později redaktor, a v r. 1951 je vedoucím redaktorem Mladé vesnice. V roce 1952 byl jmenován šéfredaktorem Mladého technika.

Redakci řídil do roku 1961, náklad časopisu zvedl ze čtyřiceti na sto dvacet tisíc výtisků, pak byl však nečekaně propuštěn. „Několik členů dílčí organizace mne obvinilo, že se v řízení časopisu dopouštím chyb, ačkoliv ani jeden z deseti ročníků, které jsem redigoval, nebyl kritizován vyššími orgány pro chyby, naopak – za řízení časopisu jsem byl dvakrát vyznamenán vysokým vyznamenáním ÚV ČSM,“ obhajuje se ve svém životopisu určeném pro úřady. Rok pracoval jako dělník ve Vagonce Tatra a jeho zdravotní stav se začíná zhoršovat. V roce 1965 byl přijat jako redaktor časopisu Made in, ale opět je donucen odejít. Jako novinář na volné noze pak spolupracoval na grafické podobě časopisů Nová Praha, Dějiny a současnost a dalších.

Román *Signály z vesmíru* (VTM, 1954, č. 5 – 1955, č. 9) je plodem své doby a autorovy nezkušenosti. Začíná jako moderní obdoba utopického románu, přičemž svět komunistické budoucnosti je nahlížen očima cestovatele Leifa Seversona, účastníka Amundsenovy výpravy, který byl v Moskvě rozmrazen z ledového spánku. Poté děj přechází do popisu dobrodružného letu k Proximě Centauri, odkud se ozývají signály o pomoc. Planetu však expedice nalezne zničenou atomovou válkou. Souběžně vychází v časopisu Pionýr pokračování *Planeta tří sluncí* (1954, č. 1 – 1955, č. 16). Trilogii uzavírá díl *Přátelé z Hadonoše* (Pionýr, 1956, č. 1-11). Ve druhém dílu cestovatelé prozkoumávají sousední planetu Kvarta pokrytou džunglí a čelí piklům účastníka expedice McHardyho, jenž je vyslancem tajné organizace kapitalistů plánující tuto planetu ovládnout. Ve třetím dílu jsou pozemšťané kontaktováni vyspělými tvory ze souhvězdí Hadonoš. Všechny tři díly vyšly mírně přepracované v jednom svazku pod názvem *Oceánem světelných roků* (1963). Na Babulovy romány byla jako na prvního představitele nového žánru v české poválečné literatuře upřena značná pozornost, a ačkoliv měly u čtenářů úspěch, odborníci je podrobili kritice, přestože autor konzultoval odbornou stránku svých knih s několika vědeckými

pracovníky. Kromě problematického stylu i vědecké věrohodnosti se tyto příběhy zdály v době, která programově obracela pozornost k přítomnosti, přespříliš fantastické.

Babula rovněž napsal scénář k nenáročnému sci-fi komiksu *Prázdniny roku 2000* (Ohníček, 1957, č. 1–12). Jedná se spíše o souvislé vyprávění doprovázené komiksovými obrázky Mirka Lidáka. Skupina dětí získá za dobrý prospěch ve škole letenku na Měsíc a odtud podnikne výpravu na Mars, kde nalezne pozůstatky vyspělé civilizace. Do komiksu obsadil jako jednu z postav i svého kolegu Rudolfa Fauknera, s nímž také vydal naučnou knížku *Kdyby přišli Martané* (1958) seznamující mládež s naší planetou. V letech 1959 až 1961 publikoval čtyři sci-fi povídky v *Pionýru* a *Květech*. Z nich se vymyká délkou i pojetím novela *Puls nekonečna* (*Pionýr*, 1960, č. 1–8), kterou kompletně zařazujeme do tohoto výboru. V roce 1962 vyšla i v překladu do ruštiny. Babulovi na tomto podivném utopickém romanetu velmi záleželo, byl si vědom toho, že je to nejlepší beletristický text, jaký napsal. Po propuštění z VTM získal dokonce půlroční placenou stáž od Svazu spisovatelů, jejímž výsledkem měla být zřejmě rozsáhlejší, knižní verze tohoto textu. Tu však již nedokončil, zemřel 11. listopadu 1966.

Nemám nejmenší naději, že tyto řádky bude někdo číst – a přece musím psát. Moji nešťastní souputníci propadli beznaději a zoufalství. A ti nejstatečnější – Vasja a Mango – mají teď jiné starosti. Naslouchají dechu vesmíru, měří jeho puls.

Před dvěma hodinami Mango zjistil, že se náš koráb řítí přímo do žhavého srdce naší galaxie.

To tedy znamená konec. Úchvatný, strašlivě nádherný konec...

Proč tedy píšeš? Cestovatel André, když stanul smrti v tvář, dopsal poslední slovo svého deníku. Já jej právě v tomto okamžiku začínám.

Má to snad být moje zpověď? Ne, nemám se z čeho zpovídat. Ani samomluvou můj deník není... Nejsem úplně opuštěn. S Vasjou a Mangem intenzivně pracujeme – a v práci se člověk necítí opuštěn ani v poslední okamžik svého života.

Nepíši ani ze zvyku, napsal jsem přece několik fantastických povídek. Ale tohle už rozhodně není sen...

Před několika vteřinami ozářil stránky mého deníku výbuch pohasínající hvězdy. Chtěl jsem odložit pero a sledovat toto obdivuhodné znovuvzkříšení umírajícího slunce, ale Vasja mně v tom zabránil.

„Piš,“ řekl rozhodně. „Je to naše poslední naděje na záchranu.“

Ano, v těchto několika slovech je celý smysl mé zdánlivě nesmyslné práce. Účetní, kterému v konečném součtu přebývá několik haléřů, musí všechny položky – i kdyby jich bylo sebevíc – přepočítat znovu. Až najde chybu. A já hledám chybu.

Připadám si jako člověk, který si chce na něco vzpomenout, a proto se vrátí na místo, kde ho to „něco“ napadlo, kde na ně myslel.

Hledám chybu, ke které došlo v součtu vzrušených dnů mého života. Chybu, která nás uvrhla do pulsujících vnitřností vesmíru.

Kolem nás je závratný prostor bez hranic, prolétáme jím rychleji než myšlenka – a přece jsme ve vězení.

Rodné Slunce se ztratilo v mlze rozervané Mléčné dráhy. Plamínky hvězd mlčí. Gigantický stroj se s údivem dívá na nepatrný prášek, který mu pronikl do soukolí. Miliony očí sledují jeho nezvyklý pohyb po proudu času.

Ledový pohled prostoru mi ochromuje srdce. Míjíme žhavé koule vyplazující na nás dlouhé rudé jazyky. Hvězdy rychle rostou a zase se ztrácejí v temnu.

Mléko mlhoviny se rychle sráží ve hvězdné ostrůvky. Závoj se trhá, pronikáme dvojicí sluncí.

Jakou rychlostí letíme? Mango se ještě nedopočítal. Naše atomové hodiny pracují sice přesně, ale jen pro nás. O čase na Zemi nemáme ani ponětí, dávno jsme už ztratili spojení s lidmi. Který rok se teď píše na naší planetě? Žije ještě někdo z našich přátel? Mají pravdu vědci, kteří tvrdí, že při naší rychlosti se nám čas zastavil? Nezeštárlo lidstvo o celá stáletí? I když neskončíme ve výhni galaktického středu, nalezneme možná na Zemi jenom své vzdálené potomky...

Ne – ne – dosti již úvah a nářků. Musím se vrátit domů na Zemi a do minulosti, mé myšlenky musí být tisíckrát rychlejší

než náš graviplán. Jediným skokem musí mne vrátit domů a odhalit prokletou chybu.

Domů, třeba do deštivého dne nebo na zaprášenou ulici. Všechno, co jsem tam kdysi zatracoval, budu teď hýčkat v náručí jako své dítě. Nad kaluží bláta se zastavím v úžasu, i veš bude pro mne roztomilé zvířátko. Alespoň na chvíli – byť jenom v myšlenkách – uniknu z ledového prostoru a ocelových stěn...

1. Doktor Pegas

Všechno to začalo oné osudové noci. Spát jsem šel pozdě – dopisoval jsem povídku o letu na Měsíc. Jak podivné – vesmír byl od počátku mé tragédie mým osudem! Ve fantastickém letu k zasmušilé tváři našeho souputníka jsem pokračoval i ve snu, když jsem konečně zhasl světlo. Blížil jsem se už ke kráterům v obavách z dramatického přistání. V raketovém motoru najednou něco zazvonilo.

Porucha? Výstražný signál, že něco selhalo? Prohlížím motor. Zvonění neustává. Probouzím se. Hlava mi třeští, chvějí se zimou. Byl to tedy jen sen...

A opět ten protivný zvonek. Do temného pokoje řinčí telefon. Budík monotónně odtikává čtvrtou hodinu po půlnoci.

Co se stalo? Proč tak pronikavě řinčí? Kdo mne budí tak pozdě v noci? „Co je?“ ptám se rozmrzele. „Je tam redaktor Hruďa?“ odpovídá mi sluchátko otázkou. „Bohužel u aparátu. Přece víte, kam voláte. A kdo tam?“

„Doktor Pegas.“ Údiv. Takové jméno přece neznám. „Kdo?“ ověřuji si, zda jsem se nepřeslechl.

„Doktor Pegas, ale na tom teď nezáleží. Počkejte, nezavěšujte, jde o důležitou věc. Poslechněte si.“ Ve sluchátku se ozvalo podivné pípání. Pi pi pi pi...

„Zavěsil, mizera,“ ulevil jsem si nahlas. „Nezavěsil, jen poslouchejte,“ křičí někdo do vytrvalého pípání. „Víte, co právě slyšíte? Signály z vesmíru, ano, skutečné signály z vesmíru. Jste jedním z prvních lidí na světě, kteří je uslyšeli. Před chvílí jsem je zachytil. Vzpomněl jsem si na vás, mám rád vaše fantastické povídky...“